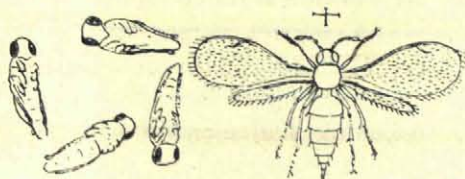

zoodat waarschijnlijk invloeden „van buiten“ hier meehelpen. Dat kunnen vogels zijn, die ze aan de pooten meedragen; wellicht waait de wind een enkele over; misschien zijn vliegen behulpzaam; kortom, de verspreiding kan wel op dezelfde wijze geschieden als bij de zwammen.

De heer Van Dijk sprak de mogelijkheid uit dat het larfje, dat zich naast de mijten in de gal bevond, hierin een aandeel heeft, d. w. z. als imago dan.

Op de larven toch zaten regelmatig 10 à 30 mijten, zoodat ze wellicht ook op de imago kunnen

Poppen en wesp uit de rondknopgal.

zitten. Vliegen deze nu van den eenen struik naar den anderen, dan kunnen zij zóó voor de verspreiding zorgen.

Ik vond evenwel op de volwassen diertjes na het uitkomen geen mijt, zoodat ze nog geen bewijsmateriaal voor bovengenoemde veronderstelling leverden. Ten overvloede onderzocht ik een paar honderd aangetaste knoppen hier van Amsterdam, en daarin zat geen enkel larfje. Het voorkomen van „rondknop“ is dus oogenslachtelijk niet van de toevallige medebewoners *inquilinen* afhankelijk.

Toen ik de larfjes vond, vermoedde ik, dat ze van galmugjes waren, daar ik voor eenige jaren werkelijk een aantal *Cecidomyiden*-larven in een *Phytoptus*-gal op wilg had gevonden.

Daarom bezorgde ik een goed aantal aan den dipteroloog Dr. De Meijere. Deze berichtte mij al spoedig, dat we waarschijnlijk met een wespje te doen hadden, en tevens, dat de larve zich blijkens den darminhoud met plantaardige stoffen voedde.

Intusschen was het mij zelf ook reeds gebleken, dat er een wespje uit het larfje groeide, daar ik de volwassen diertjes in mijn kweekflesch kreeg. Het zijn echter miniatuurwespjes, met een vlucht van maar even drie mM. Voor zoover ik kan

nagaan, behoort het diertje tot de *Proctotrupidae*. Het aderstelsel is zoo primitief mogelijk; langs den voorvleugelrand loopt eene verdikking, waaraan ruim halverwege den voorrand een kort takje ontspringt.

Om tot de *Chalcididen* te behooren, had het diertje althans één behoorlijk ontwikkelden ader door het vleugelveld moeten hebben, n.l. de z.g.n. *sub-costa*. Verder zit de legboor aan de spits van het achterlijf, voor zoover ik kan waarnemen. Of het diertje echter al een naam heeft, weet in niet; maar vrij zeker is het vóór dezen in Nederland nog niet waargenomen.

De verpopping van het wespje geschiedt binnen de gal, zoodat het niet zoo heel vreemd geweest zou zijn, als het bij het verlaten er van een aantal mijten meevoerde.

Nu is het nog niet onmogelijk, dat zulks in de vrije natuur werkelijk geschiedt; want mijn waarnemingsmateriaal is nu totaal verdroogd, en mijt kan ik niet meer vinden. Ik weet nu echter, dat Mei de tijd is, waarop de imagines de gallen verlaten, en kan dus een volgend jaar in 't laatst van April, en later nog eens half Mei een aantal gallen in een flesch sluiten, om zoo de wespjes zooveel mogelijk uit verschen „rondknop“ te kweken. Dan kan met meer waarschijnlijkheid een conclusie worden getrokken.

Ik dien dan tevens een aantal gezonde knoppen te onderzoeken, om te zien, of het wespje wel van de galmijt afhankelijk is. Het zou n.l. best kunnen zijn, dat het louter toeval is, of ze in een gezonden dan wel in een besmetten knop zich ontwikkelen. Tot zoolang zullen we de „rondknop“ dus laten rusten.

B. BOON.

Naschrift.

Dit art. was reeds geschreven, toen de heer Oudemans, wien ik een aantal gallen had doen toekomen, op de vergadering van onze Entomologische Club een aantal wespjes vertoonde, door hem uit de rondknop gekweekt. (Zie verslag van 15 Juni 1901). Het glazen buisje, waarin de gestorven wespjes zich bevonden, zat vol mijten, die zich dus toch op de wespjes hadden bevonden. Dit feit wijst er duidelijk op, dat het vermoeden zeer juist kan zijn, dat de wespjes in dienst van de verspreiding staan. Hoe het zij, de geschiedenis is interessant genoeg, om er voorloopig de aandacht op gevestigd te blijven houden.

B. B.

Overzicht der voornaamste waarnemingen op ornithologisch gebied van 1 Mei 1900 tot en met 30 April 1901.

Het is mij aangenaam, ook dit jaar weder een belangrijk overzicht te kunnen geven van een aantal gewichtige waarnemingen en gebeurtenissen op ornithologisch gebied. In vele opzichten toch was het tijdperk waarover dit verslag loopt, hoogst merkwaardig, vooral wegens verschijnselen van den vogeltrek zooals maar zelden voorkomen. Voornamelijk heb ik daarmede op het oog den opvallenden trek der Siberische Notenkrakers, die zich in buitengewoon grooten getale in

westelijke en zuidwestelijke richting verplaatsten, terwijl, blijkens de gedane vangsten, een groot getal dagroofvogels eveneens over Nederland trokken. Vele hoogst zeldzaam voorkomende soorten werden dit jaar opgemerkt en zelfs werd eene voor de Nederlandsche fauna geheel nieuwe species waargenomen. Op hoogst ongewone tijden werden enkele vogels aangetroffen; sommige soorten overwinterden in menigte; door de stormen aan het einde van Januari

werden zeer vele zeevogels op onze kusten geworpen en eindelijk kwamen enkele interessante albinismen bestaande verzamelingen verkrijgen.

Ook valt het heugelijk feit te vermelden, dat door de oprichting eener Nederlandsche Ornithologische Vereeniging eene bestaande leemte werd vervuld.

Het zij mij vergund aan alle Heeren die mij hunne waarnemingen op vogelkundig gebied mededeelden of wel vogels toezonden, mijnen oprechten dank daarvoor te betuigen, meer in 't bijzonder aan de Heeren: P. Lels te Alblasserdam, A. J. Abspoel, A. J. Blaauw, C. Eijkman, Dr. C. Kerbert en P. L. Steenhuizen te Amsterdam, E. Overdijkink te Apeldoorn, L. V. Joekes te Arnhem, W. Vrijburg te Beetsterzwaag, N. M. La Fontyn te Bergen-op-Zoom, G. van der Heyden te Bostel, van der Elst te Dedemsvaart, Mr. H. W. de Graaf, E. D. van Oort en C. Stolk te 's Gravenhage, F. E. Blaauw te 's Graveland, P. C. C. Duijzend te Groningen, L. van den Bogaert te 's Hertogenbosch, H. Rietema te Hornhuizen, A. Coets en J. van der Werff te Leeuwarden, Dr. O. Finsch, H. H. ter Meer en P. J. Bolleman van der Veen te Leiden, Q. J. Goddard te Nijmegen, Mr. M. P. D. Baron van Harinxma thoe Slooten te Olterterp, J. Daalder Dz. te Oosterend, Dr. J. Büttikofer te Rotterdam, J. van Diepenbrugge en Mr. J. G. Wurfain te Velp en H. W. Klerk de Reus te Utrecht.

Nucifraga caryocatactes (L.) — Notenkraker. Korteids-halve meen ik te mogen verwijzen naar de artikelen over deze soort van den Heer Thyse en van mij, resp. voorkomende in afl. 9 en 11 van Deel V van dit blad. Alleen kan ik nog daarbij voegen dat blijkens mededeeling van den Heer Eijkman op 22 December twee stuks bij Ede (Geld.) werden geschoten. (S.)

Lanius excubitor major Pall. — Enkelspiegelige klapekster. Ik vermoedde reeds lang dat deze oostelijke vorm van de gewone klapekster (*Lanius excubitor* L.), die zoowel in Duitschland als in Groot-Britannië is waargenomen, op den trek ook Nederland bezocht. Het is mij gelukt daaromtrent zekerheid te verkrijgen; ik ontving namelijk van den Heer Daalder een vrouwelijk exemplaar dat op 22 October op Texel is geschoten. Het kenmerk van de gewone *L. excubitor*, de witte armspiegel, ontbreekt bij dit voorwerp geheel. Van een witten streep langs het supercilium is niets te zien en de buitenste staartveder is op de binnenvlag grootendeels zwart; aan het uiteinde bevindt zich een witte ovale vlek ter lengte van 4.5 cm.

Bij een naar aanleiding van bovengenoemde vangst door mij in het Leidsch Museum ingesteld onderzoek bevond ik dat aldaar twee dergelijke, in Nederland bemachtigde, vogels aanwezig zijn. Zij stammen resp. uit de jaren 1848 en 1880 (S.)

Lanius senator L. — Roodkop klauwier. In Juni zond de Heer Daalder mij twee op Texel gevonden eieren, die als van dezen, bij ons niet talrijken, klauwier afkomstig werden herkend. Mitsdien kan genoemd eiland bij de bekende broedplaatsen dezer soort worden gevoegd (S.)

Ampelis garrulus (L.) — Pestvogel. Den 21^{en} November werd een exemplaar op Texel in een lijsterstrik gevangen. (Daalder). Dit stuk is levend in de Rotterdamsche Diergaarde ontvangen (Büttikofer). Den 21^{en} November ontving ik voor het Museum „Fauna Néerlandica” van Artis, en 25 November voor de Diergaarde telkens één mannelijk voorwerp; beide zijn te Donkerbroek (Fr.) gevangen (Kerbert). In November vond ik een te Heerenveen (Fr.) gevangen exemplaar bij een Amsterdamsch poelier (Eijkman). 14 Januari werden een ♂ en een ♀ te Peize (Dr.) geschoten (Duijzend).

Behalve deze weinige vangsten zijn er in verschillende bladen nog enkele medegedeeld, maar het optreden van den pestvogel is in den afgelopen herfst en winter niet dan zeer sporadisch geweest (S.)

Cannabina cannabina (L.) — Kneutje. In October werd eene grootendeels wit gekleurde verscheidenheid dezer soort bij Doornspijk (Geld.) gevangen (S.)

Serinus serinus (L.) — Europeische kanarie. Den 24^{en} en 28^{en} April werd bij Groesbeek (Geld.) telkens één ♀ gevangen. (Goddard). Te Helpman (of Helpen) nabij Groningen ving men 11 November een ♀ en 20 April een ♂ (Duijzend).

Otocorys alpestris (L.) — Bergleeuwrik. Het eenige wat ik omtrent het verschijnen dezer soort in den afgelopen

winter vernam, is de mededeeling van den Heer Daalder, blijkens welke 5 November een ♀ op Texel werd geschoten (S.)

Motacilla alba L. — Witte kwikstaart. Den 29^{en} September werd te Hilversum (N. H.) eene grootendeels witte kleurverscheidenheid dezer soort geschoten, en door mij voor de collectie ter Meulen te Amsterdam geprepareerd (Steenhuizen).

Ik heb dit stuk in handen gehad en als volgt beschreven: ♂. Kop en hals lichtgeel met een enkel donker vlekje achter het oog en ter zijde van de keel. Het zwarte borstschild goed zichtbaar maar grootendeels bedekt door lichtgele vederen. Zijden van de borst lichtgrijs, overige onderdeelen wit. Rug en schouders wit, sterk met geelachtig grijs gevlekt. Stuit wit.

Vleugelpennen zwartachtig, de kleinere met witachtige breede randen. In den rechtervleugel één veder geheel wit. Vleugeldekkvederen grootendeels wit behalve de langste die bruinzwart zijn met breede witachtige randen. Staartpennen onregelmatig zwart en wit; boven en onderdekvederen wit. Snavel en pooten geelachtig vleeschkleurig (S.)

Motacilla melanope Pall. — Groote gele kwikstaart. Op 1 November zag ik in de Watergraafsmeer bij Amsterdam een voorwerp (Steenhuizen). Op 10 Januari nam ik vlak voor mijn huis te Leiden een exemplaar waar 't welk op het ijs liep (Bolleman van der Veen).

De Heer Vrijburg zag in 't laatst van December te Beetsterzwaag (Fr.) een gele kwikstaart bij welken de gele kleur niet fraai uitkwam; dit zal stellig *M. melanope* zijn geweest; eene overwintering van *Budytes flavus* toch is hoogst onwaarschijnlijk. Het overwinteren van *M. melanope* is dit jaar dus op verschillende plaatsen geconstateerd. Het exemplaar van 1 November bij Amsterdam kan intusschen een late doortrekker zijn geweest. In Groot-Britannië overwinteren vele voorwerpen, vooral in de zuidelijke Graafschappen, waar het klimaat vrij zacht is. (S.)

Budytes flavus Rayi Bp. — Engelsche gele kwikstaart. In April 1900 werden twee mannelijke exemplaren gevangen in de duinen bij Scheveningen (Z.-H.). Deze vogels zijn voor den Haagschen Dierentuin aangekocht, alwaar zij nu nog in leven zijn (de Graaf).

Anthus spipoletta (L.) — Waterpieper. Ik kwam door toevallige omstandigheden in het bezit van een opgezet exemplaar dat den 16^{en} Maart 1899 op Zeeburg bij Amsterdam is geschoten. Het is een oud mannelijk individu in enigzins gevorderd zomerkleed; de staartvederen zijn aan hun uiteinden sterk, de langste vleugelpennen een weinig afgesleten, doch kan dit geen gevolg van vroegere gevangenschap in een kooi zijn; het overige gevederte toch en de aanwezige gedeelten der staartpennen alsmede de pooten zijn volkomen rein en zuiver. Bovendien heb ik vroeger reeds opgemerkt dat bij de naverwante oeverpiepers (*A. obscurus* Lath.) meermalen de staart vrij sterk is afgesleten, stellig tengevolge van hun verblijf op de met scherpe, hoekige steenen bedekte bazaltglooiingen van dijken en golfbrekers. Door deze zelfde oorzaak zal ook bedoelde waterpieper een deel der staartpennen hebben ingeboet. Waarschijnlijk bevond zich de vogel in de voorjaarsrui en zijn de afgesleten vederen nog van het oude kleed, terwijl het kleine gevederte vooral op de vuil zalmkleurige borst, reeds verwisseld was.

Voor zoover bekend zijn vóór dezen slechts tweemaal exemplaren van den waterpieper bij ons te lande waargenomen, een ♀ op 10 October 1820, 't welk volgens opgave later in de collectie Dresser in Engeland is terecht gekomen, en een tweede ♀ van 25 October 1862 dat zich in de collectie Crommelin te Leiden bevindt.

In het voorjaar was de soort tot dusverre bij ons niet gevonden. Het kan echter zeer goed zijn, dat meer dan eens een waterpieper over het hoofd is gezien of verwisseld met den oeverpieper op welken hij sterk gelijkt. De voornaamste afwijking bestaat in de teekening op het buitenste paar staartvederen, die bij *A. spipoletta* wit, bij *A. obscurus* daarentegen bruinachtig is. Het verdient alle aanbeveling op dit kenmerk eventueel te letten (S.)

Aegithalus caudatus (L.) — Witkop-staartmees. Den 10^{en} April vertoonden zich in mijn tuintje twee dezer meezen. Aangezien zij zich gedurende geruimen tijd ophielden in de nog kale boomen vlak voor mijn geopend venster, kon ik zeer duidelijk waarnemen dat bij geen van

beide vogels een spoor van zwarte strepen langs den kop aanwezig was. Beide koppen waren geheel zuiver wit. De volgende dagen kwamen deze staartmeezen meermalen mijn tuin bezoeken en den 16^{en} April zag ik ze ieder met een kippenveer in den bek naar een naburigen grooten tuin, waar veel hooge sparren maar ook andere boomen staan, heenvliegen. Blijkbaar sleepten zij dus nestmateriaal.

Dit is, dunkt mij, voldoende om te kunnen aannemen, dat de witkop-staartmeezen hier niet alleen des winters rondzwerft, gelijk door Albarda werd opgegeven (Aves Néerl. p. 27), maar dat zij ook bij ons broedt.

Het nest heb ik (vóór 1 Mei) niet kunnen vinden, maar meermalen zag ik één der vogeltjes rondvliegen, waaruit schijnt te blijken dat het andere broedde. Wellicht gelukt het mij later eenige meer besliste waarneming te doen (S.)

Sylvia atricapilla — (L.) Zwartkop. De Heer Daalder zond mij een oud ♂ 't welk 26 November op Texel in een lijsterstrik was gevangen. Dit is inderdaad een buitengewoon late vangst. Mijn laatste datum van waarneming was tot dusverre 11 October (S.)

Turdus musicus L. — Zanglijster. Te 's Graveland (N.H.) broedde dit jaar een witte zanglijster tot tweemaal toe, en beide keeren vlogen de jongen uit. De witte vogel bleef rustig op het nest zitten als men er naar keek; tot mijn leedwezen was het nest zoo geplaatst dat men het niet fotografeeren kon. Of onder de jongen lichtgekleurde vogels waren, heb ik niet kunnen zien (A. J. Blaauw).

Den 17^{en} December zat in den top van een der boomen van den Haagschen dierentuin een zanglijster krachtig te fluiten. De vogel werd daar ter plaatse nog luid zingend door mij waargenomen op 9, 12 en 19 Februari bij vriezende weder en sneeuw. Den 12^{en} zat hij zóó nabij in een der boomen aan den ingang van den tuin dat zijn kleed tot in details te onderscheiden was. (Stolk).

Hirundo rustica L. — Boerenzwaluw. Den 7^{en} Augustus ontving ik voor het Museum „Fauna Néerlandica” een vrouwelijke witte verscheidenheid dezer soort, te Woerden (Z.H.) gevangen (Kerbert).

Dendrocopos minor (L.) — Kleine bonte specht. De kleine bonte spechten die ik in Artis reeds menigmaal had waargenomen, hebben in een nestkastje van von Berlepsch in den tuin vlak bij mijn werkplaats gebroed, en hebben thans (31 Mei 1900) jongen. Mannetje en wijfje komen nu telkens met voeder in hun bek aanvliegen en ik kan dan duidelijk het zaagachtig gepiep der jongen hooren. Het nestkastje hangt ongeveer drie meter hoog aan een plataan die schuin over het meest bezochte pad in den tuin helt (Steenhuizen).

Deze nestgelegenheid is reeds, een weinig praematur, bij mijn vorig overzicht afgebeeld geworden.

De Heer Eijkman deelde mij nog mede dat hij omstreeks half Juli een exemplaar waarnam in de boschjes bij Scheveningen (S.)

Syrnium aluco (L.) — Boschuil. Den 15^{en} Mei ontving ik uit Lekkerkerk (Z.H.) een boschuil, alsmede twee eenigzins bebroede eieren van deze soort. Genoemd exemplaar, een ♀, was op het nest gevangen. Bij nader onderzoek bleek mij dat het zijn nest had gehad in een knotwilg, waarvan een rij langs een weiland stonden. Dit schijnt thans wel het eerste goed geconstateerde geval van broeden in den Krimpenerwaard te zijn, 't geen daarom interessant is, wijl de streek aldaar zeer vlak is en er geene eenigzins uitgestrekte boomaanplantingen gevonden worden.

Er waren slechts twee eieren in het nest aanwezig. Bij opening bleek het ♀ geen ver ontwikkeld ei meer aan het ovarium te bezitten (v. Oort).

Als bewijs dat de boschuil bij Alblasserdam (Z.H.) broedt, ontving ik van den Heer P. Lels aldaar een jong, door hem op 4 Juni geschoten exemplaar.

Den 15^{en} Februari zond deze Heer mij een volwassen, levend voorwerp dat in een schoorsteen ten zijnen was gevangen. Ik heb dezen vogel in een groote vollere in mijn tuin gedurende eenige dagen bewaard. Overdag zat hij onbewegelijk op een stok in de vrij donkere binnenruimte; het rauwe vleesch dat hem als voedsel werd geboden, weigerde hij halsstarrig, en aangezien geen muizen te krijen waren, gaf ik hem eenige doode musschen die des nachts door hem werden verslonden. Omdat na enkele dagen de musschen zoo schuw waren geworden, dat geen enkele meer te schieten was, gaf ik den uil de vrijheid terug (S.)

Aquila chrysaetos (L.) — Steenarend. Den 12^{en} December werd een exemplaar te Lippenhuizen (Fr.) gevangen (van Harinxma). Dit waardevolle stuk is levend in Artis ontvangen. (Kerbert). Deze vangst is zeer merkwaardig omdat de steenarend Nederland slechts uiterst zelden bezoekt; voor zooveel bekend, is dit stuk het eerste dat sedert het jaar 1881 is bemachtigd (S.)

Milvus milvus (L.) — Wouw of Milaan. Een roofvogel die in October nabij Woerden (Z.H.) was gevangen werd mij ter determineering toegezonden. Het bleek te zijn een jong exemplaar van de milaan die tegenwoordig slechts zelden in Nederland wordt waargenomen. Het voorwerp was door den praeparateur dermate bedorven dat ik het tot mijn leedwezen voor mijn verzameling niet kon gebruiken (S.)

Hierofalco rusticus (L.) = *Falco gyrfalco* L. — Giervalk. Den 8^{en} December schoot ik op de heide bij Velp (Geld.) een jong ♂ 't welk de talrijke aldaar aanwezige duiven scheen te vervolgen (v. Diepenbrugge).

De Heer van Diepenbrugge is zoo welwillend geweest mij dit stuk af te staan. Omtrent het voorkomen van dezen noordschen valk in Nederland is niet veel bekend geworden.

De Heer Albarda noemt in zijn „Aves Néerl.” alle bekende gevallen van het bemachtigen van een giervalk op, en deze zijn slechts zes in getale. Intusschen is het niet onwaarschijnlijk dat wel meer van deze vogels zijn geschoten of gevangen, maar dat zij, gelijk maar al te veel met waardevolle voorwerpen geschiedt, uit onbekendheid zijn weggegooid. Hier zij daarom nogmaals er op gewezen dat het ten eerste aanbeveling verdient vogels aan welke identiteit men ook maar eenigzins twijfelt, niet weg te werpen of achter te houden, maar ze in het belang der wetenschap aan een ervaren ornitholoog ter determineering toe te zenden.

Het bestuur der Nederlandsche Ornithologische Vereeniging zal steeds gaarne bereid zijn in dergelijke gevallen van advies te dienen (S.)

Falco aesalon Tunst. — Smelleken. Een vrij sterke trek dezer kleine valken heeft in den afgelopen herfst plaats gehad, te oordeelen naar het aantal exemplaren die vooral bij Harderwijk (Geld.) werden buitgemaakt, en meest levend naar Artis zijn gezonden. Volgens de mededeelingen van den Heer Dr. Kerbert ontving dat Genootschap in October negen en in November elf stuks (S.)

Columba oenas L. — Kleine Boschduif. Ten vervolge op mijn bericht over deze soort in mijn vorig verslag, kan ik thans nog het volgende melden: de Heer G. Overdijkink, hoofd der Koningsschool te Apeldoorn (Geld.) schreef mij dat hij reeds sedert een twintigtal jaren de kleine boschduif geregeld, maar in weinige exemplaren, broedende heeft waargenomen in het park van het paleis het Loo, en de Heer Mr. I. G. Wurfbain te Velp (Geld.) berichtte mij dat hij half September een exemplaar had ontvangen dat te Laag-Soeren (Geld.) was geschoten.

De Heer L. V. Joekes te Arnhem deelde mij mede dat hij den 8ten Juli *C. oenas* broedend heeft gevonden in de bosschen bij het kasteel Rozendaal bij Velp (Geld.) Het twee eieren bevattend nest bestond uit eenige takjes en lag in een hollen boom, welke laatste bijzonderheid allen twijfel omtrent de identiteit der soort opheft.

Als broedplaatsen kunnen mitsdien bij de reeds bekende nog gevoegd worden de omstreken van Apeldoorn en van Velp (S.)

Columba palumbus L. — Woudduif. De Heer W. Vrijburg te Beetsterzwaag (Fr.) zond mij een witte kleurverscheidenheid die den 9 Januari aldaar is geschoten. Het exemplaar is als volgt door mij beschreven:

♀. Grootte normaal. Geheele lichaam wit met uitzondering der vleugelpennen die bruinachtig zwart met wit vermengd zijn. Schachten dezer vederen wit. Ook op de vleugeldekvederen is hier en daar eenig zwartbruin zichtbaar. De staart geheel vuilwit met uitzondering van het tweede buitenste paar vederen, die aan de basis weinig zwart en wit gevlekt zijn, naar het uiteinde zwart worden en in een breeden witten band uitloopen. Midden van den buik en onderdekvederen van den staart eenigzins lichtgrijs getint. Iris stroogeel, oogrand rood, bek en pooten gewoon, nagels wit (S.)

Coturnix coturnix (L.) — Kwartel. Den 24^{en} December ter jacht zijnde te Deëmsvaart (O.) schoot ik een kwartel, die

bijzonder zwaar was en goed vloog, zoodat het vermoeden dat een vroegere verwonding oorzaak zou kunnen zijn van dit late blijven, uitgesloten schijnt (v. d. Elst).

Gelijk in de voorrede bemerkt werd, zijn verscheidene zeer late waarnemingen gedaan; de vondst van een kwartel tegen het einde van December zal overigens wel tot de grootste zeldzaamheden behooren (S.).

Tetrao tetrix L. — Korhoen. Den 27^{en} April te paard rijdende over de heide tusschen Bussum en Hilversum (N.H.) zag ik een korhoen voor mij opgaan. Dit is de eerste maal dat ik een vogel dezer soort hier aantref; ook heb ik er vroeger nooit van gehoord dat zij alhier gezien zou zijn (F. E. Blaauw).

Het korhoen heeft mitsdien thans zijn intrede in Noord-Holland gedaan, zijn westelijke uitbreiding volgend, waarop ik in mijn vorig verslag wees (S.).

Nycticorax nycticorax (L.) — Kwak. Blijkens mededeeling van den Heer G. van der Heyden werd in den vorigen zomer (1900) een exemplaar geschoten onder Mil (N.Br.). Wellicht broedt mitsdien een enkel paar in deze provincie, en ook in Groningen; in dit gewest toch werd, blijkens mededeeling van den Heer Duijzend, den 6^{en} Juni een ♂ geschoten bij Zuurdijk (S.).

Plegadis falcinellus (L.) — Ibis. Den 5^{en} October werd een jong ♂ geschoten in de Schermer (N.H.) en is in de verzameling van den Heer J. ter Muelen Jzn. te Amsterdam geplaatst (Steenhuizen).

Grus grus (L.) — Kraanvogel. In het begin van December zag de Heer van Oort bij een wildhandelaar te Leiden een jong exemplaar dezer soort. Het was den 5^{en} dier maand bij Aalsmeer (Z.H.) geschoten en is een ♀; het werd door den Heer ter Meer voor mijne verzameling aangekocht.

Niet dan zeer zelden gelukt het een voorwerp te bemachtigen, omdat de kraanvogels, hoewel ze jaarlijks bij ons doortrekken, zeer hoog vliegen en uiterst schuw zijn. De Heer ter Meer meldde mij, dat hem gedurende zijn zoo langdurige loopbaan als eerste Praeparateur aan het Leidsch Museum nog nimmer een versch exemplaar in handen was gekomen. In het Museum van Artis zijn twee in Nederland bemachtigde, volwassen exemplaren. (S.).

Glareola pratincola (L.) — Vorkstaartplevier. Een oud ♀ met goed ontwikkeld ovarium werd den 3^{en} November te Hedikhuizen (N.Br.) gevangen en bevindt zich in mijne verzameling (v. d. Bogaert).

Dit is, voor zoover bekend, het tweede stuk dezer Zuidelijke soort, dat in ons land is opgemerkt; de datum der vangst is al zeer merkwaardig (S.).

Squatarola squatarola (L.) — Goudkievit. Den 30^{en} Mei zag ik aan een waterplas in de duinen bij het Noordzeestrand op Texel twee exemplaren in rein zomerkleed. Dit schijnt een vrij late datum te zijn; volgens waarnemingen in vroeger jaren, door mij gedaan, trekt deze vogel geregeld tot minstens half Mei bij ons door en draagt dan het volkomen of bijna volkomen zomerkleed. Half Mei 1896 zag ik de soort o. a. op het Groningsch wad (S.).

Charadrius dominicus fulvus (Gmel.) — Aziatische goudplevier. Den 24^{en} November ontving ik voor het museum „Fauna Néerl.” een ♀, ’t welk te Birdaard (Fr.) is gevangen. Dit is het vierde bekende stuk voor Nederland (Kerbert).

Eudromias morinellus (L.) — Morinelplevier. Den 10^{en} Juni werd mij door een Texelaar een exemplaar gebracht, dat kort te voren levend door hem was gevangen, doch later gestorven was en erg vuil en vermagerd bleek te zijn (Daalder).

Ofschoon dit stuk in den zomer werd buitgemaakt, komt het mij toch gewaagd voor, daaruit te besluiten, dat er van broeden sprake kan zijn geweest. Eerder is, dunkt mij, aan te nemen, dat de vogel door ziekte of verwonding op Texel is gebleven en ten gevolge van dien toestand gemakkelijk te vangen was.

Dat de morinelplevier niet alleen in het late voorjaar en in Augustus ons land bezoekt, gelijk door Albarda wordt medegedeeld, blijkt uit vondsten in den vorigen winter door den Heer J. van der Werff te Leeuwarden gedaan. Deze Heer zag namelijk op 3 December bij een poelier aldaar een voorwerp, dat kort te voren bij Ferwerd (Fr.)

was gevangen, en later nog twee exemplaren, die op den 21^{en} d. a. v. terzelfder plaatse buitgemaakt waren (S.).

Phalaropus hyperboreus L. — Aschgrauwe franjepoot. Twee vrouwelijke exemplaren werden 5 October op Texel geschoten (Daalder). Dit is het eenige, wat door mij in het afgelopen jaar over deze vrij zeldzame soort vernomen is. Beide voorwerpen zijn mij door den Heer Daalder toegezonden. Het eene draagt nog gedeeltelijk het zomerkleed, het andere is een jonge vogel (S.).

Pelidna alpina Schinzi (Br.) — Kleine bonte strandlooper. Een slechts één ei van deze soort inhoudend nest werd in Juni op Texel gevonden, zoodat bij de opgegeven broedplaatsen ook dit eiland kan worden gevoegd (Daalder).

Larus glaucus Brünn. — Burgemeester. Den 24^{en} Februari ontving ik een voorwerp in het jeugdig kleed, dat in een oesterput bij Bergen-op-Zoom (N.Br.) was gevangen (La Fontyn). Het wil mij voorkomen dat de burgemeester in zeer kleinen getale bij ons te lande verschijnt; ik heb althans nog nimmer een exemplaar in handen gekregen (S.).

Larus fuscus L. — Kleine mantelmeeuw. Een oud ♂, ’t welk den 17^{en} October te Hornhuizen (Gr.) was gevangen, werd mij door den Heer Rietema toegezonden. Van deze soort, die bij ons te lande niet talrijk voorkomt, worden slechts zelden oude exemplaren waargenomen; meest worden jeugdige vogels in het grauwe kleed aangetroffen (S.).

Larus minutus Pall. — Dwergmeeuw. Den 5^{en} December werd een jong ♀ gevangen te Hornhuizen (Gr.) (Rietema).

Dit is alles wat ik in het afgelopen jaar omtrent deze soort vernam. Opmerkelijk is het dat in de laatste jaren alle mij bekend geworden vangsten in de maand December plaats hadden (S.).

Sterna hirundo L. en *Sterna macrura* Naum. — Vischdiefje en Noordsche zeezwaluw. Volgens de door mij in den afgelopen zomer voortgezette waarnemingen, ben ik tot de slotsom gekomen dat deze beide sternsoorten niet precies op dezelfde plaatsen broeden en ook dat *S. macrura* over het algemeen wat later daarmede is. Op den 3^{en} Juli vond ik de meeste *S. hirundo* nesten uitgebreed, maar enkele akkers verder vond ik nog verscheidene nesten, waarvan de eieren mij over het algemeen iets kleiner dan die van deze soort toeschenen en mitsdien naar mijne meening aan *S. macrura* toebehoorden. Dit vermoeden werd mij later bevestigd.

Verder werd door mij opgemerkt dat in de tot heden door mij gevonden *macrura*-nesten steeds twee eieren aanwezig waren, terwijl in de meeste *hirundo*-nesten drie stuks worden gevonden. En eindelijk ben ik tot de ontdekking gekomen, dat, wanneer een broedende zeezwaluw, hetzij *hirundo* of *macrura*, wordt opgevangen, het overblijvende ♂ of ♀ de taak van het broeden alleen voor zijne rekening neemt (Daalder).

In verband met bovenstaande mededeelingen van den Heer Daalder, is het niet onbelangrijk daarmede te vergelijken hetgeen omtrent het broeden van *S. macrura* op Spitsbergen en de omliggende eilanden wordt bericht door Dr. F. Römer en Dr. F. Schaudinn (Fauna arctica, deel I, afl. I). Ook zij vonden in de honderden door hen aangetroffen nesten van deze soort nooit meer dan twee eieren, die van 40—41 mM. lang en 28—30 mM. dik waren en in kleur buitengewoon verschilden. De eieren van *S. macrura* zijn ook volgens andere bevoegde beoordeelaars steeds iets kleiner (soms onbeduidend) dan die van *S. hirundo*.

Den 2^{en} Februari werd op het strand bij Zandvoort een doode *S. hirundo* gevonden door de Heeren A. J. Abspoel en H. W. Klerk de Reus, wel een zeer ongewone tijd voor dezen zomervogel (S.).

Procellaria leucorhoa V. — Vaal stormvogeltje. Evenals vorige jaren zijn mij wederom eenige vangsten van deze soort bekend geworden, terwijl ik omtrent het gewone zwarte stormvogeltje (*P. pelagica* L.) niets vernam (S.).

Den 15^{en} October werd een ♀, den 11^{en} December een tweede exemplaar te Hornhuizen (Gr.) gevangen (Rietema). Den 9^{en} December ontving ik voor de Diergaarde een levend exemplaar ’t welk te Hornhuizen was gevangen (Kerbert). Op 21 November werd een ♂ op Texel gevangen (Daalder). In December zag ik een exemplaar bij een Amsterdamsch poelier (Eijkman).

Puffinus griseus (Gmel.) — Grauwe pijlstormvogel. Den 15^{en} October werd een oud mannelijk exemplaar te Hornhuizen (Gr.) gevangen, en mij door den Heer Rietema toegezonden.

Dit stuk, het eerst bekende voor de Nederlandsche fauna, bevindt zich thans in mijne verzameling en is als volgt door mij beschreven:

♂. Kop en alle bovendeele donker zwartbruin met eenigszins lichtere vederranden. Kin, keel en verdere onderzijde grijs- zwartbruin, lichter dan de bovenzijde. De sterk gehaakte, scherp gepunte snavel met de daarop liggende, schuin afgesneden neuskokertjes hoornzwart. Pooten en zwemvliezen donker grijsbruin; staart wigvormig.

Geheele lengte 42, vleugel 28.5, staart 11, snavel 4.5, tarsus 5.6, middenteen zonder nagel 5.4 cm.

Over de zeer interessante verbreiding van *Puffinus griseus* wordt mij door Dr. Finsch te Leiden het volgende medegedeeld: het Britsch museum bezit een stuk van Plymouth Sound en een van de Faroër, verder nog 23 uit de volgende localiteiten: Zuid-Afrika, de Kurilen, Australië, Nieuw-Zeeland, Peru, Chili, Straat Magellaan, de Chatham-eilanden, Californië, enz. De soort broedt zoowel in Groenland als op de Chatham-eilanden (Nieuw-Zeeland), en is in Europa overal een zeldzame gast. Ik nam haar herhaaldelijk waar in de Stille Zuidzee (vliegende), maar kon slechts één voorwerp machtig worden dat op het strand op Jaluit (Maarschalks-eilanden) dood was gevonden.

Het Leidsch Museum bezit een exemplaar uit Chili en twee uit New-Foundation (Finsch).

Op het eiland Helgoland, waar zoovele zeldzame soorten zijn aangetroffen, werd tot dusverre slechts éénmaal een oud mannelijk individu geschoten en wel op 25 October 1888. In den zomer en den herfst zijn, volgens Sanders nu en dan exemplaren op de Britsche eilanden buitgemaakt.

Nevensstaande afbeelding is gemaakt naar een photographie door den Heer H. H. ter Meer Jr. van mijn vogel genomen (S.).

Anser albifrons erythropus (L.) — Dwerggans. Den 13^{en} Januari werd door de Amsterdamsche Diergaarde een exemplaar ontvangen uit Staphorsterveld (O.) en den 18^{en} Februari een tweede voorwerp, dat bij Meppel (Dr.) was gevangen (Kerbert).

Anser brachyrhynchus Baill. — Kleine Rietgans. Twee oude en twee jonge levende exemplaren werden door mij den 12^{en} Februari voor de Amsterdamsche Diergaarde ontvangen. Zij waren in het Staphorsterveld (O.) buitgemaakt (Kerbert).

Cygnus Bewicki Yarr. — Kleine Zwaan. Verscheidene exemplaren van deze nimmer zeer talrijke soort zijn in den afgeloopen winter waargenomen. Het volgende is mij daarentrent medegedeeld: begin November werd een ♀ geschoten bij Schellingwoude (N.H.) (Steenhuizen); 9 November een ♂ bij Scherpenzeel (Geld.) (ter Meer); voor Artis werd 31 Januari een levend ♂ ontvangen dat nabij Alkmaar (N.H.) was gevangen (Kerbert); uit een koppel van zes stuks werd tegen 't eind van Februari een voorwerp geschoten, dat naar de Rotterdamsche Diergaarde is gezonden (Daalder). Zelf ontving ik een op 30 October bij Hasselt (O.) geschoten oud mannelijk individu (S.).

Anas boscas × *Mareca penelope*. — Bastaard van wilde eend en smient. Een vrouwelijk exemplaar werd door den Heer J. van der Werff te Leeuwarden bij een poelier ge-

vonden. Het werd den 9^{en} November bij Steenwijk (O.) gevangen, en is als volgt door mij beschreven:

♀. Kop en hals lichtbruin met vele donkere lengtestreepjes; op den bovenkop schemert groene kleur door. Kin en keel bruin, donker gestippeld, borst en verdere onderzijde wit. Zijden van den romp lichtbruin, iedere veder donker gevlekt. Schouders en rug donkerbruin met lichte vederrandjes. Vleugelpennen donkergrauw; bovendekvederen van den vleugel grijszwart met lichte, bruinachtige randjes. De smalle spiegel is metaalgroen tusschen twee donkerzwarte banden. Achterste vleugelvederen verlengd, lichtgrijs met isabelachtigen rand. Onderzijde der vleugels wit met bruine vlekjes langs den vleugelrand.

Bovendekvederen van den staart zwartbruin met breede lichtbruine zoomen. Staartpennen grijs met bruinachtige dwarsbandjes en randen. De lange onderdekvederen van den staart zijn wit, elke veder met een pijlvormige bruine vlek. Snavel kort en breed, vleeschkleurig, blauwachtig om de neusgaten met een donkerder streep daartusschen, die zich naar de punt toe uitbreidt, zoodat deze laatste donkerpaars schijnt; nagel zwart. Maten van den snavel: voorhoofd tot punt 4.2, breedte bij de neusgaten 2, hoogte bij 't voorhoofd 2 cm.

Oogen bruin. Pooten geel met grijze tint aan de gewrichten. Zwemvliezen zwartachtig, langs de teenen geel.

Tarsus 3.8, middenteen (zonder nagel) 4.9 cm.

Geheele lengte 51 cm., vleugel 25 cm.

In zijn algemeen voorkomen gelijkt de vogel het meest op *Mareca penelope* (S.).

Anas boscas × *Nettion crecca*. — Bastaard van wilde eend en wintertaling. Een mannelijk exemplaar dat 21 November op het eiland Schiermonnikoog was gevangen, werd mij door den

Heer Coets te Leeuwarden ten geschenke aangeboden. Dit stuk is als volgt door mij beschreven:

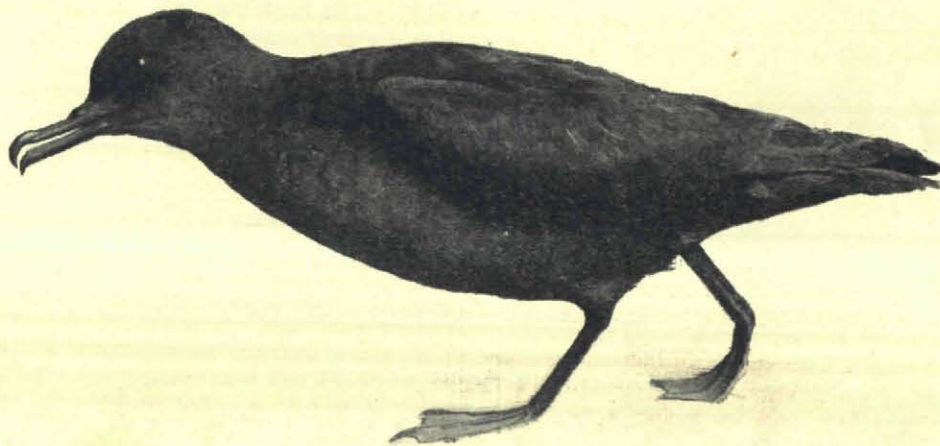
♂. Kop en hals lichtgeel, zeer sterk donkerbruin gespikkeld, behalve aan kin en bovenkeel waar slechts enkele zeer onduidelijke spikkels aanwezig zijn. Bovenkop groenachtig bruin. Onder het oog een kleine, lichte, halveaan-vormige vlek. Achter de oogen van weerszijden een paar kleine goudgroene veertjes. Onderhals en halszijden kastanjebruin met donkere en lichte vlekken. Vooral de donkere, die zeer onregelmatig verspreid zijn, vallen sterk in het oog. Borst en buik wit met donkere ronde vlekjes en smalle grijze dwarsbandjes. Zijden van den romp fijn wit en zwart dwarsgestreept met hier en daar een bruine veder er tusschen. Rug donkerbruin met kaneelkleurige dwarsbandjes en vederranden. Zoowel de pennen als de dekvederen der vleugels grijsbruin. Spiegel blauwgroen, van boven begrensd door een gedeeltelijk havana-, gedeeltelijk zwartgekleurden band, van onderen door een zwarten en witten band.

Staart grijsbruin met witte randjes. Een paar van de bovendekvederen zijn donkergroen. De onderdekvederen zijn, behalve de twee langste, die groen zijn, wit, met grootte, volkomen ronde, bruine vlekken.

Bek vuil groengeel, zwart gevlekt. Pooten geel met zwarte zwemvliezen.

Geheele lengte 50.5, snavel 4.7 lang, 1.8 breed, vleugel 21.5, tarsus 4, middenteen (zonder nagel) 4.6, staart 9.4 cm.

Door Albarda zijn slechts twee dergelijke bastaarden opgegeven; in 1864 werd namelijk een ♂ bij Leiden, en 13 Maart 1868 een ♂ bij Rotterdam gevangen. Eerstgenoemde is geschoten te Lisse (Z.H.) en werd door den Heer Baron van Pallandt aldaar aan het Leidsch Museum ten geschenke gegeven. Bij het tweede zijn, naar ik vermoed, datum en

Grauwe Pijlstormvogel. (*Puffinus griseus*) (Gmel).

vindplaats verkeerd opgegeven, 'tgeen in Albarda's lijst wel eens meer voorkomt. Waarschijnlijk wordt bedoeld het voorwerp dat zich in de collectie Crommelin aan het Leidsche Museum bevindt en dat 10 Maart 1868 in Gelderland is geschoten. Dit stuk is uitvoerig beschreven door Suchetet (Des Hybrides, 1897). Dat een exemplaar op 13 Maart 1868 bij Rotterdam zou zijn geschoten, blijkt uit geen enkel der door mij geraadpleegde werken en lijsten, en wordt ook niet vermeld door Suchetet, die zeer nauwkeurig alle bestaande bastaarden heeft uitgevorsch en in zijn aangehaald werk heeft opgenomen en beschreven. Van bastaardvormen tusschen *A. boscas* en *N. crecca* zijn dien schrijver slechts zes exemplaren, waarbij twee uit Nederland, bekend, zoodat mijn vogel eerst de derde alhier gevondene blijkt te zijn (S.).

Tadorna tadorna (L.) — Berg-eend. Op 3 November werd door mij bij een Amsterdamsch poelier een lichte kleurverscheidenheid aangetroffen, die te Oostzaan (N.-H.) is bemachtigd, en die ik als volgt heb beschreven:

Snavel en pooten licht vleeschkleurig; kop en een gedeelte van den hals havanaleurig; verdere hals, borst en buik geheel wit; schouders lichtbruin, rug geheel wit. Vleugels zeer lichtbruin, op sommige plaatsen wit, alleen de uiterste slagpennen iets donkerder bruin. Staartpennen geheel wit. Het exemplaar was zoodanig gehavend dat aan geen praepareeren meer te denken viel. (Eijkman.)

Somateria mollissima (L.). — Eidereend. Deze heeft ons land in den afgelopen winter vrij talrijk bezocht. Het volgende is mij daaromtrent bekend geworden.

Begin December werd een ♀ geschoten in de Schermer (N.-H.) (Steenhuizen). 31 December werd een ♂ gevangen bij Hallum (Fr.) (Van der Werff). Een ♀ werd 15 Januari aan den Hoek van Holland en twee jonge mannetjes werden op 15 Februari aan de Nieuwe Maas beneden Rotterdam geschoten; deze drie vogels zijn door mij voor de Rotterdamsche Diergaarde ontvangen; bij de mannetjes vertoonen zich op het sterk uitgedrukt vrouwelijk kleed plekken die duidelijk op overgang naar het mannelijk kleed wijzen. Een daarvan is door mij aan 's Rijks Museum te Leiden afgestaan. (Büttikofer). In December vond ik twee exemplaren bij een Amsterdamsch poelier (Eijkman).

Zelf ontving ik van den heer Daalder een jong mannelijk individu, dat ongeveer half Januari op Texel werd gevangen (S.).

Nyroca nyroca (Güld.). — Witooogeend. Een wijfje werd ongeveer half December te Oudewetering (Z.-H.) geschoten

(Steenhuizen). In December werd een exemplaar bij Alkmaar buitgemaakt (Eijkman).

Uria lomvia (L.) — Zeekoet. Een groot aantal werden na de stormen aan 't eind van Januari dood aan onze Noordzeestranden gevonden; van Texel tot aan den Hoek van Holland werden wij desbetreffende berichten. De Heer Steenhuizen vond op een wandeling op 2 Februari tusschen Ymuiden en Zandvoort niet minder dan tien stuks te midden van een menigte doode meeuwen, futen, enz. Door een Scheveningsch jager werden mij verscheidene exemplaren toegezonden, waarvan één het volkomen kleed droeg; dit stuk werd den 26^{en} Januari gevonden. Zie, wat betreft het voorkomen van het volkomen kleed bij de zeekoet in den winter, mijn vorig overzicht (S.).

Uria lomvia var. *Ringvia* Brünn. — Bastaard-zeekoet. Een exemplaar werd den 17^{en} October gevangen te Hornhuizen (Gr.) Bij dit voorwerp was de kenmerkende witte oogstreep niet zeer duidelijk te zien; onder de talrijke door mij in den afgelopen winter ontvangen zeekoeten was deze vogel de eenige Ringvia (S.).

Mergus alle (L.) — Kleine alk. Ik ontving den 12^{en} Februari een te Zandvoort (N.H.) gevonden exemplaar voor het Museum „Fauna Néerlandica” (Kerbert). Het is opmerkelijk dat ik slechts van de vondst van dit ééne voorwerp mededeeling ontving. Bij het zeer ruwe weder, vooral op het einde van Januari, toen zooveel zeevogels zijn aangeespoeld, ware een aantal kleine alken stellig te verwachten geweest (S.).

Fratrula arctica (L.) — Papegaaiduiker. Den 31^{en} Januari werd een jong ♂ aan het Noordzeestrand op Texel gevonden (Daalder). Bij een wandeling op 2 Februari langs het strand tusschen Ymuiden en Zandvoort, vond ik onder de zeer vele aldaar, ten gevolge van de stormen der vorige dagen aangespoelde vogels, ook een jonge papegaaiduiker, die evenals de overige doode dieren, gedeeltelijk door kraaien was verslonden (Steenhuizen). Ik ontving voor het Museum „Fauna Néerlandica” een exemplaar dat 31 Januari aan het strand te Zandvoort was gevonden (Kerbert). Mij werd een op 27 Maart te Scheveningen geschoten jong vrouwelijk exemplaar voor mijne verzameling toegezonden (S.).

Urinator arcticus (L.) — Parelduiker. Den 6^{en} Januari werd een ♂ in bijna volkomen prachtkleed op het Eemskanaal bij Ten Boer (Gr.) geschoten (Duijzend).

Doorn, Mr. R. BN. SNOUCKAERT VAN SCHAUBURG.

AMSTERDAMSCH E ENTOMOLOGISCHE CLUB.

Op Zaterdag 15 Juni 1901 hield de A. E. C. hare 15de bijeenkomst, onder voorzitterschap van dr. J. Th. Oudemans, des avonds te 8 uur, in Zeemanshoop. Aanwezig 20 leden; afwezig met kennisgeving de heeren Van Waterschoot van der Gracht, Jaspers en Ruys. Het blijkt, dat sinds de voorlaatste vergadering wederom drie nieuwe leden zijn toegetreden, nl. de heeren Bouman, Van der Beek en Leefmans.

De heer Uijtenboogaert bespreekt eene Surinaamsche Wants, eene *Beharus* soort, merkwaardig door den bouw der voorpooten en de wijze, waarop zij deze, volgens zijne persoonlijke waarnemingen, na ze in de uitvloeiende gom der gomboomen gedompeld te hebben, als vang- of kleefpooten gebruikt. Ook verschillende naverwante soorten, onlangs door spreker uit Suriname ontvangen, werden door hem ter bezichtiging gesteld.

De heer Snijder doet mededeelingen betreffende zijne kweeking uit de rups van *Spilothyrus alceae* Esp. (*malvarum* Hfsgg.), in aantal door hem in Zeeland gevonden. Verder vertoont hij exemplaren van eene *Meloë*, op verschillende wijze geprepareerd, van *Silpha rugosa* L. en van *Clytus arietis* L.

De heer Boon stelt ter bezichtiging een aantal *Chalcididen*, die blijkbaar als parasieten van den tweeden graad uit eere gemummificeerde rups van *Smerinthus tilae* L. te voorschijn kwamen. Vervolgens jonge rupsen van *Ocnieria dispar* L., uit elk waarvan een dag of tien geleden eene *Microgasteride*-larve uitkroop en zich verpopte. De imagines dezer sluip-

wespjes komen thans juist uit, terwijl de rupsen nog steeds teekenen van leven geven. Uit enkele is nu juist eene tweede larve gekropen, wat wel op eene dubbele infectie wijst. Hierna laat spreker zeer fraaie, levende *Chalcididen* zien, uit *Chimatobia brumata* L. voortgekomen, dan gallen van eene *Cecidomyia*, een exemplaar van *Psophus stridulus* L. en een merkwaardig afwijkend voorwerp van *Urapteryx sambucaria* L., bij hetwelk de dwarslijnen op de vleugels ontbreken.

De heer Van Kampen toont de rups van *Parapoynx stratiotata* L., merkwaardig om hare ademhaling door tracheekieuwen en de kokertjes, vervaardigd door *Attelabus curculionoides* L.

De heer Te Winkel stelt ter bezichtiging een uit noodzaak in dennenhout verpopt voorwerp van *Trypanus cossus* L. en een exotisch voorwerp van *Papilio podalirius* L., dat slechts ten deele zijne pophuid heeft kunnen afwerpen.

De heer Polak laat rondgaan poppen van *Apatura iris* L. en *Limenitis sibilla* L., door hem uit Duitschland ontvangen. Verder een takje met verscheidene eieren van *Harpyia vinula* L., in de natuur gevonden, terwijl, gelijk men weet, deze vlinder de gewoonte heeft, zijne eieren bij zeer enkele, meestal één of twee tegelijk, op de bladeren van wilgen of popels af te zetten. Spreker vertoont ook nog levende larven, poppen en kevers van *Tenebrio molitor* L. en een levend exemplaar van een grooten, Surinaamschen kakkerlak, met vruchten alhier ingevoerd.